

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
II STOPIEŃ ELIMINACJI
2021/2022

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **60 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Uzupełnij tekst źródłowy.

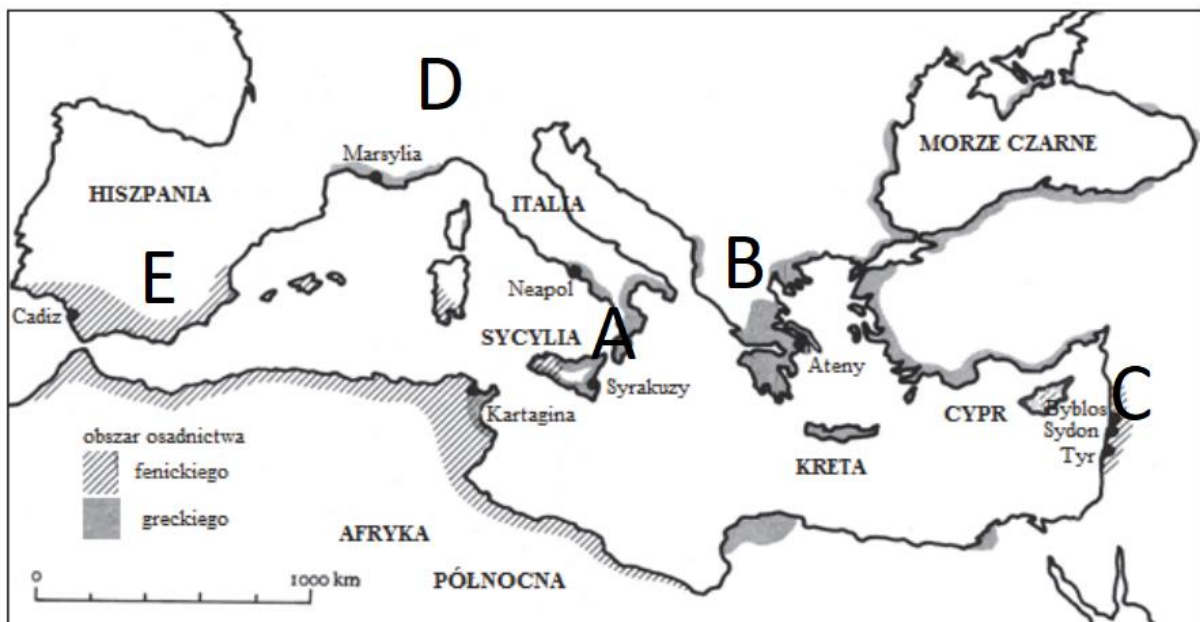
Tydzień ma siedem dni. Ich nazwy to, przecież je znasz! Ale pewnie nie wiesz, od kiedy dni nie biegają jeden za drugim jak w czasach praludzi bez nazw i bez kolejności. Ani kto je zebrał w tydzień i nadał każdemu z nich nazwę. Nie stało się to w Egipcie. Stało się to w innym kraju. Tam również było gorąco. I zamiast jednej rzeki, Nilu, były nawet dwie: A. (nazwy obu rzek) i Dlatego niekiedy nazywamy ten kraj Dwurzeczem. A że ten ważny kraj leży między dwiema rzekami, nazywamy go też B. (nazwa) albo, używając greckiego słowa: C. (nazwa) (...) [Kraina ta] nie leży w Afryce, tylko w D. (nazwa kontynentu) (...). Obie rzeki, (...), uchodzą do Zatoki E. (nazwa zatoki)

E. H. Gombrich, Krótka historia świata, Poznań 2021, s. 36-37.

.... /5

2. Uzupełnij legendę mapy używając określeń spośród podanych.

Celtowie, Cyrenajka, Fenicja, Iberowie, Macedonia, Numidowie, Wielka Grecja

Na podstawie J. M. Roberts, Pierwsi ludzie. Pierwsze cywilizacje, Łódź 1896, s. 254.

A -	D -
B -	E -
C -	

.... /5

3. Każdemu związkowi frazeologicznemu z mitologii greckiej przyporządkuj jego współczesne potoczne znaczenie. Zakreśl właściwą literę - A lub B.

1.	między Scyllą a Charybdą	A	między dobrem a złem
		B	między młotem a kowadłem
2.	węzeł gordyjski	A	łatwa sprawa
		B	trudna sprawa
3.	ton Mentora	A	ton mądry, pouczający, wyniosły
		B	ton złośliwy, uszczypliwy, ironiczny
4.	strzała Erosa	A	miłość
		B	śmierć

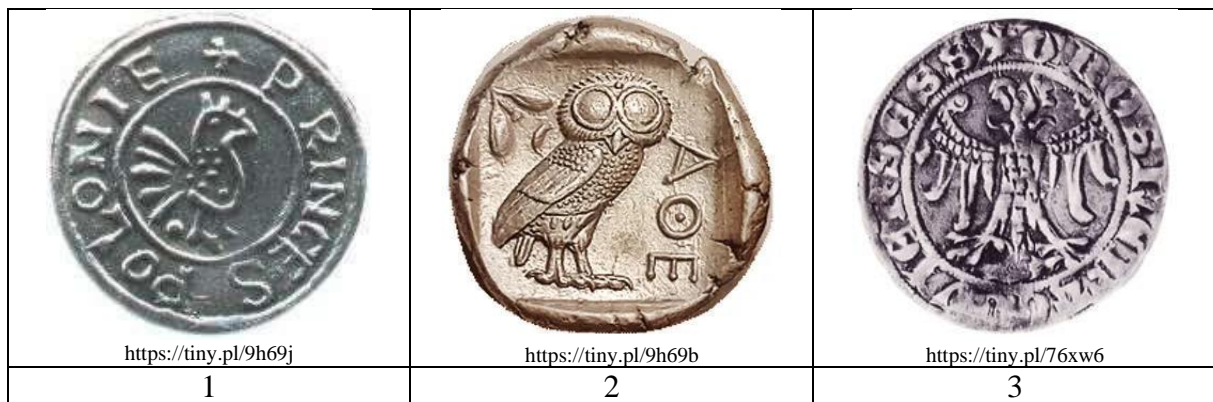
.... /4

4. Podaj daty roczne wydarzeń przełomowych w dziejach cesarstwa rzymskiego.

- A. Oktawian August przyjmuje tytuł princepsa -
 B. Cesarz Konstantyn wydaje edykt mediolański -
 C. Cesarz Teodozjusz ogłasza chrześcijaństwo religią panującą -
 D. Ostateczny podział cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie -
 E. Cesarz Romulus Augustulus zostaje pozbawiony władzy -

.... /5

5. Zapoznaj się ze zdjęciami monet i uzupełnij zadania.

- A. Nauka pomocnicza historii, zajmująca się badaniem monet, banknotów i innych znaków pieniężnych to
 B. Monety wybijane w starożytnych Atenach zostały przedstawione na zdjęciu nr
 C. Monety wybijane w czasach Bolesława Chrobrego zostały przedstawione na zdjęciu nr
 D. Pierwsze grosze polskie pochodzące z czasów Kazimierza Wielkiego zostały przedstawione na zdjęciu nr

.... /4

6. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Najdłużej panującym władcą Polski był

- A. Kazimierz Wielki
 B. Władysław Jagiełło
 C. Zygmunt I Stary
 D. Zygmunt III Waza.

.... /1

7. Podaj nazwy urzędów i godności używanych w różnych systemach ustrojowych na przestrzeni dziejów. Użyj nazw spośród podanych.

archont, interrex, majordom, regent, sultan, wezyr

A	Od czasów sunnickiej dynastii Abbasydów najważniejszy urząd na dworze kalifów. Wzrost znaczenia tego urzędu był związany z przyjęciem przez Abbasydów ceremoniału orientalnego, który uniemożliwiał władcy bezpośrednie komunikowanie się z poddanymi, co spowodowało, że stał się on wyrazicielem woli kalifa. Urzędnik ten występował także na dworach chanów i tureckich sułtanów.
B	Urzędnik zarządzający dworem możnowładcy, jako marszałek dworu. Do jego obowiązków należało ściąganie podatków, dowodzenie wojskiem królewskim i przewodnictwo sądowi pałacowemu. W państwie Franków za czasów dynastii Merowingów nastąpiło umocnienie się pozycji tego urzędnika, a po koronacji Pepina Krótkiego urząd ten przestał istnieć.
C	Uprawniona osoba, sprawująca władzę w imieniu władcy, gdy ten nie może wykonywać swoich obowiązków, np. z powodu małoletności, bezkrólewia, nieobecności w kraju lub poważnej choroby. Urząd ten mógł być także powołany na okres, w którym tron pozostawał nieobsadzony. Taka sytuacja miała miejsce na Węgrzech w latach 1920-1944 czy w Hiszpanii w latach 1947-1975.
D	Określenie stosowane od XVI w. w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w odniesieniu do osoby sprawującej władzę w zastępstwie monarchy w okresie bezkrólewia. Był to najwyższy dostojnik państwowy i każdorazowo prymas Polski, którego z ważnych przyczyn mógł zastąpić tylko wyznaczony przez niego inny dostojnik kościelny.
E	Najwyższy urzędnik polis w starożytnych Atenach, który przewodniczył radzie areopagu i zajmował się najważniejszymi sprawami ateńskiej polis. Urząd ten istniał w Atenach od VIII w. p.n.e. do III w. n.e. Urzędników o takim tytule było dziewięciu. Wybierani oni byli na roczną kadencję a swoje urzędowanie rozpoczynali w miesiącu hekatombajon, który przypadał na lipiec.

.... /5

8. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i podaj imię, przydomek i dynastię opisanego władcy.

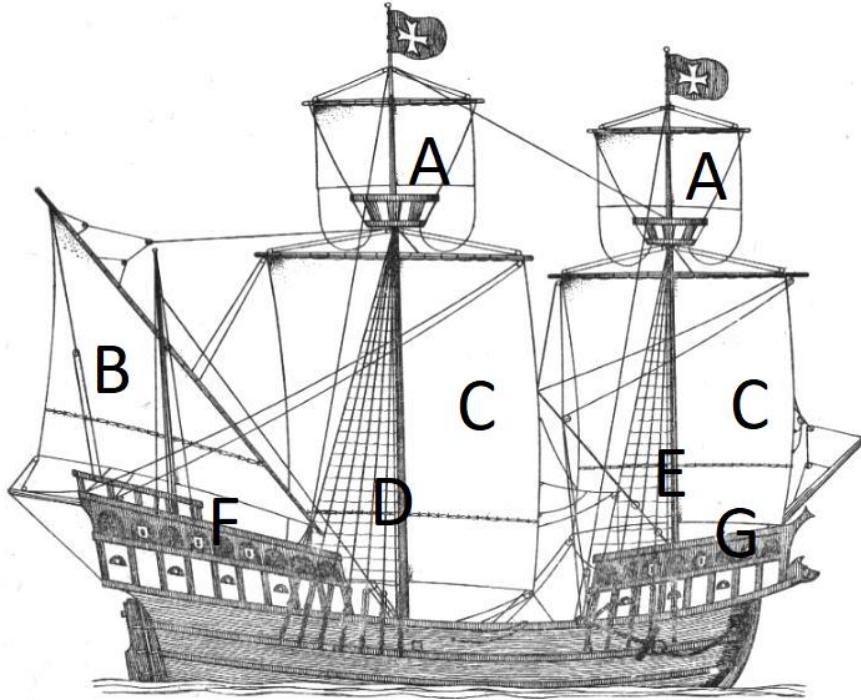
Czyż to nie on ujarzmił Morawy i Czechy, a w Pradze stolec książęcy zagarnął i swym zastępcom go poruczył? Czyż to nie on wielokroć pokonał w bitwie Węgrów i cały ich kraj aż po Dunaj zagarnął pod swoją władzę? Nieposkromionych zaś Sasów z taką mocą poskromił, że w środku ich ziemi żelaznymi słupami [wbitymi] w rzece Sali oznaczył granice Polski. Czyż zresztą potrzeba dokładnie wymieniać jego zwycięstwa i tryumfy nad ludami niewiernymi, skoro wiadomo, że je niejako swymi stopami podeptał! On to bowiem Selencję, Pomorze i Prusy do tego stopnia albo startł, gdy się przy pogaństwie upierały, albo też, nawrócone, umocnił w wierze, iż wiele tam kościołów i biskupów ustanowił za zgodą papieża, a raczej papież [ustanowił je] za jego pośrednictwem. On to również, gdy przybył doń św. Wojciech, doznawszy wielu krzywd w długiej wędrówce, a [poprzednio] od własnego buntowniczego ludu czeskiego - przyjął go z wielkim uszanowaniem i wiernie wypełniał jego pouczenia i zarządzenia.

Źródło: <https://tiny.pl/9qm3h>

..... /2

9. Zapoznaj się z ilustracją piętnastowiecznej karaki i podpisz schemat, używając określeń spośród podanych.

„bocianie gniazdo”, fokmaszt, grotmaszt, pokład dziobowy, pokład rufowy, żagiel laciński, żagiel rejowy

źródło: <http://www.zaglowce.ow.pl/typy/karaki/karaka.jpg>

A -	E -
B -	F -
C -	G -
D -	/3

10. Wskaż łacińskie określenie odnoszące się do zakazanego w okresie istnienia Rzeczypospolitej Obojga Narodów sposobu wyboru króla.

- A. *electio viritim*
 - B. *vivente rege*
 - C. *nihil novi*
 - D. *neminem captivabimus*
- /1

11. Uzupełnij tekst dotyczący system gospodarczego funkcjonującego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI-XVIII w.

Głównym źródłem utrzymania i bogactwa polskiej szlachty był handel produktami rolnymi. Dlatego szlachta dążyła do powiększenia swoich pól. W tym celu karczowano lasy, osuszano bagna i przyłączano nieużytki. W ten sposób powstawały wielkie gospodarstwa rolne zwane A. Na ich terenie zwykle znajdował się drewniany lub murowany B. , czyli siedziba szlachcica i jego rodziny oraz zabudowania gospodarcze i pola uprawne. Do pracy w folwarku przymuszani byli chłopci, wykonujący darmową pracę zwaną C. Szlachta uzyskane w ten sposób produkty rolne, takie jak zboże czy drewno sprzedawała na lokalnym rynku lub spławiała rzekami na statkach zwanych D. do portów morskich. Największym portem w Rzeczypospolitej był E. Zgromadzone w portach ziarno przechowywano w F.

.... /6

12. Do każdej postaci przyporządkuj odpowiadający jej opis.

A	Jan Sebastian Bach	1	Żył w latach 1678-1741. Ten ksiądz uważany jest za jednego z najwybitniejszych skrzypków i kompozytorów włoskiego pochodzenia. Autor „Czterech pór roku”.
B	Ludwig van Beethoven	2	Żył w latach 1685-1750. Jeden z najsłynniejszych kompozytorów i organistów niemieckich. Kompozytor dworski i autor koncertów brandenburskich.
C	Fryderyk Chopin	3	Żył w latach 1840-1893. Rosyjski kompozytor specjalizujący się w muzyce symfonicznej i scenicznej. Autor muzyki do baletu „Jezioro łabędzie”.
D	Piotr Czajkowski	4	Żył w latach 1770-1827. Zaliczany do tzw. klasyków wiedeńskich. Zapoczątkował romantyzm w muzyce. Popularność zawdzięcza swoim dziewięciu symfoniom.
E	Antonio Vivaldi	5	Żył w latach 1810-1849. Najwybitniejszy polski kompozytor i pianista epoki romantyzmu. Czerpał z wzorów stylistycznych polskiej muzyki ludowej.
		6	Żył w latach 1811-1886. Najwybitniejszy kompozytor i pianista węgierskiego pochodzenia. Przedstawiciel romantyzmu i protoplasta poematu symfonicznego.

A - B - C - D - E - /2

13. Zapoznaj się z opisem i podaj nazwę polskiego miasta, którego on dotyczy.

W czasie potopu szwedzkiego miasto szybko zostało zajęte przez Szwedów i stało się twierdzą, w której w 1656 r. szwedzki garnizon opierał się wojskom polsko-litewskim. Po czterech szturmach Szwedzi ostatecznie skapitulowali 1 lipca 1656 r. W przeciągu kilku następnych miesięcy twierdza została zajęta ponownie przez wojska szwedzko-brandenburskie i odbita przez polsko-litewskie. W roku następnym po krótkim oblężeniu miasto poddało się wojskom siedmiogrodzkim Jerzego Rakoczego, którzy po złupieniu miasta opuścili je. Podczas insurekcji kościuszkowskiej miasto dwukrotnie oblegali Rosjanie. Drugie oblężenie zakończyło się kapitulacją po zdobyciu jego prawobrzeżnej części. W trakcie powstania listopadowego warownię zdobyły wojska rosyjskie po dwudniowym oblężeniu. W czasie drugiej wojny światowej miasto było jednym z ostatnich punktów obrony wojska polskiego we wrześniu 1939 r. Było również oblegane przez wojska radzieckie i polskie w 1944 r.

..... /1

14. Zapoznaj się z godłem i wykonaj polecenia.

A. Podaj nazwę wydarzenia historycznego, z którym godło jest związane.

.....

B. Określ ramy czasowe wydarzenia, podając lata jego trwania.

.....

C. Nazwij oba symbole przedstawione na tarczy godła i przyporządkuj im odpowiednie państwa.

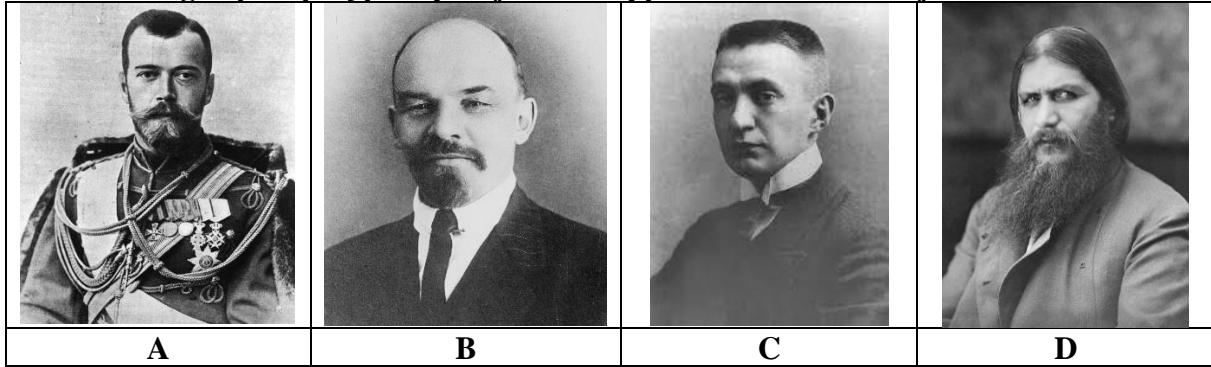
.....

.....

Źródło: <https://tiny.pl/9q7f1>

.... /3

15. Do każdego opisu przyporządkuj właściwą postać z historii Rosji.

	Polityk wywodzący się z partii eserowców. W okresie między rewolucją lutową a rewolucją październikową był m.in. premierem i naczelnym wodzem. Po dojściu bolszewików do władzy wyemigrował do Wielkiej Brytanii.
	Współzałożyciel Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji. Stał na czele jednego z jej odłamów – bolszewików. W latach 1905-1917 przebywał na emigracji. Wrócił z pomocą Niemców i doprowadził do przejęcia władzy przez bolszewików.
	Rzekomy mnich i jasnowidz. Należał do najbardziej wpływowych osób w carskiej Rosji u schyłku jej istnienia. Doradca żony cara Mikołaja II, Aleksandry. Obwiniany o klęskę wojsk rosyjskich został zamordowany w 1916 r.
	Ostatni cesarz rosyjski. Zwolennik konserwatyizmu i polityki samodzierżawia. W stosunkach międzynarodowych opowiadał się za sojuszem z Francją. Pod wpływem klęsk wojennych i rewolucji abdykował. Został aresztowany i zamordowany w 1918 r.

.... /4

16. Rozwiń skrótowce związane z historią II Rzeczypospolitej.

- A. BBWR -
- B. COP -
- C. KOP -
- D. GISZ -
- E. PPS -

.... /5

17. Podaj cztery przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.

-
-
-
-

.... /4

Wypełnia egzaminator.

Zad. 1	Zad.2	Zad.3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
.../5	.../5	.../4	.../5	.../4	.../1	.../5	.../2	.../3
Zad. 10	Zad.11	Zad.12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17	SUMA
.../1	.../6	.../2	.../1	.../3	.../4	.../5	.../4 / 60

podpis sprawdzającego

suma punktów: